

בעניין:

1. תנו לחיות לחיות (ע"ר)
2. אנונימוס - עמותה לזכויות בעלי חיים

ע"י ב"כ עוה"ד יוסי וולפסון ו/או נטע יגר
ו/או לימור קרוכמל-שניידר ו/או קרין פרלשטיין
ו/או שגיב לוי
מהמחלקה המשפטית של תנו לחיות לחיות
רח' דב פרידמן 8 ת.ד. 3602, רמת-גן 52136
טל': 03-6241776; פקס': 03-6241779
נייד (עו"ד וולפסון): 052-2598773

העותרות

- נ ג ד -

1. מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות

ע"י ב"כ עו"ד חני אופק מפרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים 91010
טל': 02-6466590; פקס': 02-6467011

2. דה לוי תוצרת חקלאית בע"מ
3. איילות תוצרת חקלאית בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד אמיר רנן
רח' כנרת 5 ת.ד. 909 בני ברק 5110804
טל': 03-5788770; פקס': 03-5788771

4. עגלי תל שיווק בקר בע"מ
5. ראשי בקר בע"מ
6. משק תמיר נהלל בע"מ
7. משק אלי לוי

ע"י ב"כ עו"ד גיל להב
רח' השילוח 4, בית מישורים, ת.ד. 6907, פתח תקווה 4934829
טל': 03-6128040; פקס': 077-5558075

8. בקר תנובה שותפות מוגבלת רשומה מס' 550210678

ע"י ב"כ עוה"ד איתמר ענבי ו/או יונתן פרידמן
ממשרד ש. פרידמן ושות', עורכי דין
רח' סחרוב 9, ת.ד. 15065, חיפה 3508409
טל' 04-8546666; פקס' 04-8546677

9. בית מטבחים דבאח בע"מ
10. סאלח דבאח ובניו בע"מ
11. בקר וכבשים דבאח בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד גילי שפר ו/או ענת לזר
ממשרד בן ארי, פיש סבן ושות'
רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
טל': 04-8371505; פקס': 04-8370231

12. אמפ"י התאחדות מפטמים ישראלית

ע"י ב"כ עו"ד אמיר רנן
רח' כנרת 5 ת.ד. 909 בני ברק 5110804
טל': 03-5788770; פקס': 03-5788771

המשיבים

התייחסות מטעם המשיבה 8 ל"הודעה מעדכנת מטעם העותרות"

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, מתכבדת המשיבה 8 ("בקר תנובה") להגיש את תגובתה ל"הודעה מעדכנת מטעם העותרות" ("הודעת העדכון").

א. תמצית

1. במסגרת עתירה זו מבקשות העותרות מבית המשפט הנכבד להורות למשיב 1 ("מנהל השירותים הווטרינריים") לחדול ממתן רשיונות ליבוא בעלי חיים המיועדים לשחיטה. הלכה למעשה, מבקשות העותרות מבית המשפט הנכבד להורות על הפסקת יבוא בעלי חיים המיועדים לשחיטה, המהווים את המקור העיקרי לבשר הטרי המשווק בישראל.

מדובר, איפוא, בעתירה תקדימית, קיצונית ובעלת השלכות מרחיקות לכת, הן על צרכני הבשר הטרי והן על הגופים והפרטים הקשורים לענף הבשר הטרי שמקורו ביבוא בעלי החיים (לרבות יבואני בעלי החיים, בעלי תחנות הסגר, בעלי משקי פיתוס, בעלי משחטות ועובדיהם), שחלק גדול מהם יאבדו את פרנסתם, פשוטו כמשמעו, אם תתגשם מטרת העותרות. בפי העותרות, חלופה קיצונית זו היא "חלופה מידתית".

לא ייפלא כי העותרות לא הביאו דוגמאות של מדינות אחרות האוסרות באופן מוחלט על יבוא בעלי חיים המיועדים לשחיטה.

העותרות רשאיות להטיף ולשכנע את הציבור להימנע מאכילת בשר או להפחית את צריכתו (והן עושות כן באמצעים שונים). אך הן אינן זכאיות לצו שיאכוף את האידיאולוגיה שלהן על מי שאינם שותפים לה, ימנע השגת בשר טרי משחיטה מקומית ממי שחפץ בו ויפגע בחופש העיסוק של אלפי משפחות המתפרנסות מעיסוק בתחום.

2. כפי שכבר נכתב בתגובה המקדמית שהוגשה מטעם בקר תנובה, גישת העותרות מנוגדת חזיתית לגישת המחוקק, אשר התקין דברי חקיקה המתירים באופן מפורש יבוא בעלי חיים לישראל. רק לאחרונה נחקק תיקון לחוק, ממנו עולה במפורש כוונת המחוקק להתיר יבוא בעלי חיים לישראל (ואף להתקין תקנות בקשר לכך). יתר על כן, בעקבות תיקון מס' 10 לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994 ("חוק צער בעלי חיים"), שנתקבל בחודש דצמבר 2015, על שר החקלאות (בהתייעצות עם שר האוצר ושר הכלכלה) להתקין תקנות חדשות להסדרת תנאים והגבלות ליבוא וייצוא בעלי חיים.

אלא שהעותרות מנסות להניע את בית המשפט הנכבד לפעול בניגוד לכוונת המחוקק הראשי ולהורות לרשות הממונה לחדול כליל ממתן היתרים ליבוא בעלי חיים לישראל.

3. תמצית הנימוקים השוללים היעדרות לעתירה הובאו בתשובה המקדמית שהגישה בקר תנובה. תגובה זו תתייחס לטענות הכלולות בהודעת העדכון. בהקשר לכך נעמוד בהמשך על הטענות הבאות:

3.1 **חוסר נקיון כפיים - העותרות לא עדכנו את בית המשפט הנכבד כי הן הגישו עתירות נוספות שמטרתן להכשיל או להגביל יבוא של "בשר טרי מצונן", היינו - אותה חלופה שהן מציגות בעתירה זו כחלופה העדיפה. על פני יבוא בעלי חיים.**

מדובר בחוסר נקיון כפיים **כפול** - הן בעצם אי-גילוי של מידע רלבנטי; והן בכך שהעותרות, אשר המליצו בעתירתן על הדרך החלופית של יבוא בשר טרי מצונן, פועלות כמו ידיהן לסכל את יישומה של דרך זו.

קשה שלא לחשוד בעותרות כי הן לא גילו את המידע האמור בכוונת מכוון, כדי "לחסוך" מעצמן את השאלה המביכה: אם המלצתן על דרך חלופית, מדוע אתן פועלות לסכלה?

3.2 **חוסר נקיון כפיים נוסף - העותרות לא מצאו לנכון לדווח לבית המשפט הנכבד אודות טיטות התקנות שהפיץ משרד הבריאות ופיתוח הכפר ("משרד החקלאות") במחצית 2016, ואשר מטרתן להקטין את צער בעלי החיים במהלך הובלתם, גידולם ושחיטתם.**

גם כאן, קשה להאמין כי מדובר ב"השמטה" שבהיסח דעת. מדובר בעובדות המוכיחות כי הרשות הממונה ממלאה את התפקיד שייעד לה המחוקק הראשי בענין זה בתיקון מדצמבר 2015 לחוק צער בעלי חיים.

3.3 **שינוי המדיניות לגבי יבוא בקשר טרי מצונן -** מאז הגשת העתירה חלו שינויים שהגדילו באופן משמעותי ביותר את כמויות הבשר הטרי המצונן המיובאות לישראל. זו הדרך עליה "המליצו" העותרות בעתירה, ומתברר כי היא מתממשת גם בלא התערבותו של בית המשפט הנכבד. **משכך, יש לקבוע כי העתירה נתמצתה.**

נוסיף, בהקשר זה, כי אין לאפשר לעתירה להפוך ל"עתירה מתגלגלת".

3.4 **התיאורים אודות אירועים נוספים ב"מסעות" בעלי חיים לישראל מוטה ומגמתי -** נחיתת חירום של מטוס ובו עגלים (שאינם קשורים לבקר תנובה) הינו אירוע מצער. לא פחות ממנו מצערת התרסקות מטוס שארעה ממש באותו זמן ובו נספו אנשים רבים. אך זו אינה סיבה לצו שיורה על הפסקת טיסות (לאנשים ולעגלים גם יחד). גם תקלה באחד מהמסעות הימיים לישראל הינה אירוע חריג. לגוף המקרה - התיאור בהודעת העדכון אינו משקף את התמונה המלאה באותו מסע, ובפרט את המאמצים הרבים שנעשו כדי לדאוג לרווחת בעלי החיים ששהו על סיפון אותה אניה.

4. חשוב לומר גם זאת: לבקר תנובה יש אינטרס לצמצם את מקרי התמותה בעת המסע לישראל ככל האפשר (שהרי כל מקרה תמותה פוגע בה כלכלית), כפי שגם יש לה אינטרס שבעלי החיים לא יהיו נתונים ללחץ מיותר (העלול להשפיע לרעה על איכות הבשר שיופק מהם). לכן, גם מטעמיה שלה חותרת בקר תנובה לכך שבעלי החיים המובלים לישראל יובלו בתנאים ראויים.

5. להלן נרחיב מעט בנושאים עליהם עמדנו לעיל.

ב. חוסר נקיין כפיים 1: אי-דיווח אודות עתירות אחרות שהגישו העותרות כדי להכביד על יבוא בשר טרי מצונן, ה"חלופה" עליה הן ממליצות בעתירתן דנו

6. מקריאת תגובת המשיבים 4-7, שהוגשה ביום 17.1.17, עולה כי העותרות הגישו לאחרונה מספר עתירות שמטרתן להכשיל יבוא בשר טרי מצונן לישראל. מדובר בחוסר נקיין כפיים חמור, אשר מן הדין שיביא לדחיית העתירה.

עותר המגיש עתירה נגד יבוא בעלי חיים, בה הוא קורא להעדיף יבוא בשר טרי מצונן, ולאחר מכן מגיש עתירות שמטרתן להכשיל יבוא כזה או להגבילו, חייב לגלות זאת לבית המשפט הנכבד.

"החסרת" עובדות אלה מהווה חוסר נקיין כפיים חמור מצד העותרות. בו בזמן, היא חושפת את יעדן האמיתי: צמצום האפשרות להשיג בשר טרי איכותי בישראל, מתוך שאיפה שבכך תצטמצם צריכת הבשר.

7. מטרתן של העמותות העותרות והאידיאולוגיה בה הן אוחזות לגיטימיות. אך הדרך להשגתן היא דרך השכנוע. ואכן, העותרות פועלות בדרך זו. מעשיהן נראים ודעתן נשמעת בקול רם, הן בחוצות והן בכל אמצעי המדיה. טוב היו עושות אילו היו מתרכזות בכך. אך משבחרו להתייצב בפני בג"צ ולבקש סעד, שומה עליהן להתייצב בידיים נקיות. בכך כשלו הן כשלו הן חרוץ ויש לדחות את עתירתן.

8. אך בכך לא כאן אי-נקיין כפיהן של העותרות. מי שממליץ בפני בג"צ על דרך פעולה חלופית, ובו בזמן מנסה להכשיל דרך זו, אין להיעתר לו. בפנינו דוגמא מובהקת למצב של "מניעות שיפוטיות". על דרך התנהלות מעין זו כך כבר אמר בית משפט נכבד זה (רע"א 4224/04 בית ששון בע"מ נ' שיכון עובדים והשקעות בע"מ, פ"ד נט(6) 625, 636 (2005)) כי היא משולה ל:

"להטוטן בקרקס הרוכב בעת ובעונה אחת על שני זוגות אופניים. הדבר

אפשרי בקרקס אך לא בבתי-המשפט".

ג. חוסר נקיין כפיים 2: אי-איזכורן של טיוטות התקנות שהופצו על ידי משרד החקלאות

9. למרבה הפליאה, לא מצאו העותרות לנכון לתאר בפני בית המשפט הנכבד, בהודעת העדכון מטעמן, את ההתפתחויות שחלו מאז הגשת העתירה במישור חקיקת המשנה ונהלים שפרסם משרד החקלאות, אשר מטרתם לקבוע אמות-מידה מעודכנות בנושאים המשפיעים על צער בעלי חיים. נזכירן בתמצית.

10. בהתאם לכוונת המחוקק הראשי בתיקון לחוק צער בעלי חיים מחודש דצמבר 2015, פרסם משרד החקלאות במחצית שנת 2016, לצורך קבלת הערות הציבור, טיוטות של תקנות בנושא הבאים:

10.1 תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בעל-חיים) (תיקון), התשע"ו-2016.

10.2 תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (גידול עגלים והחזקתם לצרכים חקלאיים), התשע"ו-2016.

10.3 תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (החזקת בהמות בבתי מטבחיים), התשע"ו-2016.

11. בנוסף, פרסם משרד החקלאות בחודש נובמבר 2016 נוהל מעודכן ושמו: "צער בהמות במהלך ההובלה והשחיטה - הפיקוח הווטרינרי בבית מטבחים ובבית נחירה לצורך מזעור צער בהמות".

העתק העמוד הראשון של הנוהל החדש מצורף לתשובה זו כנספת "1".

מדובר בנוהל מקיף המתייחס לעבודות הרופא הווטרינרי המפקח בבית מטבחים ובבית נחירה ואשר מטרתו, כפי שהוגדרה בנוהל (בסעיף I):

"לוודא עמידה בדרישות החוק, התקנות, הנהלים וההנחיות של השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, בנוגע למזעור [ההדגשה במקור - הח"מ] צער בעלי חיים במהלך הובלתם, המתנתם ושחיטתם/נחירתם."

12. צעדים אלה בתחום הרגולטורי נועדו למנוע צער מיותר בשלבי גידולם, הובלתם, אחזקתם ושחיטתם של בעלי חיים המיועדים לשחיטה. אי-אזכורם בהודעת העדכון מהווה חוסר נקיון כפיים של ממש ומן הראוי שיביא לדחיית העתירה.

ד. מתן היתרים לייבוא כמויות גדולות של בשר טרי

13. העותרות מדווחות בהודעת העדכון על "מהפכה בתחום יבוא הבשר הטרי" (כך בלשון, בסעיף 8).

מדובר בצעדים שיש להם השלכה חמורה על מי שעוסקים בתחום יבוא, הובלה, גידול, שחיטה ומכירה של בעלי חיים לצורך שחיטה בישראל, עד כדי סכנה מוחשית לחיסול פעילותו של הענף כולו, ולמצער - של רבים הפועלים בו. ספק רב אם מדובר בצעדים מידתיים כלפי העוסקים בתחום.

14. אך העותרות אינן מסתפקות ב"מהפכה" זו ומבקשות לאסור כליל על יבוא בעלי החיים.

באופן בלתי סביר ובלתי מידתי חותרות העותרות לחסל ענף תעסוקתי שלם בישראל, המפרנס אלפי משפחות, ובו בזמן למנוע ממאות אלפים לממש את העדפתם לצרוך בשר טרי משחיטה מקומית (ולא בשר טרי מיובא, שתאריך התפוגה לצריכתו התקצר עקב זמן המשלוח מחו"ל).

מדובר בעמדה קיצונית, אשר אין להיעתר לה.

ה. התלונות לגבי תקלות במסע לישראל

15. הנתונים שהובאו בתגובה המקדמית לעתירה של בקר תנובה הראו כי האמת לגבי תנאי ההובלה

ולגבי אחוזי התמותה שונה בתכלית מן התיאורים בעתירה, לפחות בכל הנוגע למשלוחים המיועדים לבקר תנובה. העותרות אינן "מתעמתות" בהודעת העדכון עם נתונים אלה. במקום לעסוק בכלל, הן בוחרות להפנות זרקור אל החריג.

על כך נשיב, ראשית, כי יש להתרכז בכלל ולא בחריג; ושנית - כי אופן הצגתן בהודעת העדכון של שתי הדוגמאות החריגות אינו שלם ואינו משקף את התמונה המלאה. בתמצית:

15.1 הדוגמא הראשונה - נחיתת חירום של מטוס ובו עגלים (שאינם קשורים לבקר תנובה).

מדובר במקרה מצער ביותר, אך נדיר. גם מטוסים ובהם בני אדם מתרסקים לעיתים. הנה, באותו זמן ממש בו ארע נחיתת החירום של המטוס בו הוטסו עגלים, התרסק מטוס

ונספו עשרות רבות של חברי "מקהלת הצבא האדום". זו, כמובן, איננה עילה למתן צו של בג"צ המורה על הפסקת הטסתם של בני אדם אן של בעלי חיים.

15.2 הדוגמא השניה - עיכוב שחל במסע ימי אחד. נתייחס גם לכלל וגם לדוגמא החריגה.

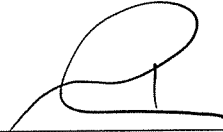
במישור הכללי - נזכיר את שנאמר כבר בתשובתה המקדמית של בקר תנובה לעתירה לגבי אנשי המקצוע המלווים את מסע בעלי החיים בדרך הים ולגבי שיעורי התמותה הנמוכים במשלוחים המיובאים על ידי בקר תנובה.

במישור הספציפי - מדובר במקרה חריג ביותר. עקב תקלה באניה שהובילה את אחד המשלוחים שיועדו לבקר תנובה, חל עיכוב ניכר במשך המסע הימי. מרגע היוודע התקלה עשו אנשי בקר תנובה, בסיוע השירותים הווטרנריים, מאמצים רבים להקל על בעלי החיים ששהו על גבי האניה. הצעדים שנקטו כללו ביקור נציגי השירותים הווטרנריים בספרד במקום עגינת האניה בחו"ל (לבקשת השירותים הווטרנריים בישראל) כדי לבדוק את מצב בעלי החיים ולהמליץ על הצעדים שיש לנקוט כדי להקל עליהם; ונקיטת אמצעים מתאימים להקלה על בעלי החיים באניה שכללו אספקת מזון בכמויות מספקות (לאור הארכת משך המסע) וריפוד המרבצים באניה.

ו. סיכום

16. לאור כל האמור לעיל מתבקש בית המשפט לדחות את העתירה ולחייב את העותרות בתשלום הוצאות בקר תנובה, לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ. בעת פסיקת ההוצאות מתבקש בית המשפט הנכבד להתחשב באי-נקיון הכפיים של העותרות עליו הצבענו לעיל.

יונתן פרידמן, עו"ד

איתמר ענבי, עו"ד

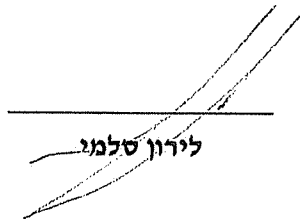
ש. פרידמן ושות', עורכי-דין
ב"כ בקר תנובה

חיפה, 23 בינואר 2017

תצהיר

אני הח"מ, **לירון סלמי**, נושא ת.ז. מס' 031815541, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים לכך בחוק, מצהיר בזה כדלקמן:

1. שמי ומספר תעודת הזהות שלי הם כמצוין לעיל.
2. אני משמש כאחראי על אגף הבקר בבקר תנובה שותפות מוגבלת (להלן: "בקר תנובה").
3. אני נותן/ת תצהירי זה בתמיכה להתייחסות של בקר תנובה ל"הודעה מעדכנת מטעם העותרות" בבג"ץ 7622/15 (להלן: "תגובת בקר תנובה").
4. העובדות המפורטות בסעיפים 1-4 ו-10-15 לתגובת בקר תנובה הן נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.
5. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי זה אמת.

לירון סלמי

אני הח"מ, יונתן פרידמן, עו"ד מאנדרי סחרוב 9 חיפה, מאשר כי מר לירון סלמי, המוכר לי באופן אישי, הצהיר וחתם היום 23 לחודש ינואר שנת 2017 על התצהיר הנ"ל לאחר שהוזהר על ידי כאמור בגוף התצהיר הנ"ל בהתאם לסעיף 15 לפקודת הראיות (נוסח חדש) תשל"א-1971.

יונתן פרידמן, עו"ד
מס' רשיון 64257
טלפון: 04-8546666
מס' תעודת זהות: 31905
מס' תעודת זהות: 64257

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה בית-דגן
הפיקוח על מוצרים מהחי

מספר: 3.8.1 מס' עמודים : 32	צער בהמות במהלך ההובלה והשחיטה - הפיקוח הווטרינרי בבית מטבחים ובבית נחירה לצורך מזעור צער בהמות		דף נוהל
	מהדורה מס': 4	תאריך: 27/11/2016	

I. מטרת הנוהל:

לפרט את עקרונות עבודת הרופא הווטרינר המפקח בבית מטבחים ובבית נחירה על מנת לוודא עמידה בדרישות החוק, התקנות, הנהלים וההנחיות של השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, בנוגע ל **מזעור צער בעלי חיים במהלך הובלתם, המתנתם ושחיטתם/נחירתם**. בנוסף לכך, **להנחות את הרופא הווטרינר המפקח לגבי אופן הפיקוח שיבטיח כי נושא מזעור צער בעלי חיים ישמר בעת ביצוע הפעולות והנושאים הבאים:**

א. הובלת הבהמות עד להגעתן לבית השחיטה/נחירה, פריקתן והובלתן בתחום בית השחיטה/נחירה - הרופא הווטרינר יבדוק את הבהמות בעת הגעתן לזיהוי סימני הובלה בתנאים לא מתאימים ובעת הבדיקה לאחר המוות לזיהוי סימנים המעידים על גרימת צער במהלך ההובלה והטיפול בבהמה.

ב. המתנת הבהמות לשחיטה - שמירה על התנאים במכלאות והטיפול בבהמות במהלך המתנה.

ג. המום ושחיטה.

ד. טיפול בפרות רובצות או בורחות.

ה. הכשרה ומיומנות העובדים.

ו. אכיפה ודיווח.

בנוסף על כל המפורט להלן בנוהל, על הרופא הווטרינר המפקח לפעול במסגרת תפקידו ל**מזעור צער בעלי חיים**, בנושאים המפורטים בנוהל זה ובכל נושא אחר שלשיקול דעתו של הרופא הווטרינר עלול לגרום לצער מיותר, ככל שהדבר מתחייב מנסיבות העניין ועל בסיס ידיעתו הכללית את החוק, השכלתו הרפואית ושכלו הישר.

II. אפיון הנוהל: מהדורה חדשה המחליפה ומבטלת את מהדורה 3 של נוהל זה מתאריך 12/05/2014.

III. כניסה לתוקף: לאלתר

TRANSMISSION VERIFICATION REPORT

TIME : 23/01/2017 13:33
 NAME :
 FAX :
 TEL :

DATE, TIME	23/01 13:30
FAX NO./NAME	9026759648
DURATION	00:02:52
PAGE(S)	09
RESULT	OK
MODE	STANDARD ECM

SF
 &Co.

ש. פרידמן ושות' | עורכי דין
 S. Friedman & Co. | Advocates

המצאת כתבי בי-דין באמצעות הפקסימיליה
 לפי תקנה 497 א ו-497ב לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984

אל:	מזכירות בית המשפט העליון, מדור בג"צ
בימ"ש/בי"ד/משר	בית המשפט העליון
מס' תיק:	בג"צ 7622/15
מספר פקס:	02-6759648
העתק:	מס' טלפון: 077-2703333
מספר פקס:	ב"כ העותרות וב"כ המשיבים לעתירה
תוכן ההודעה:	מס' טלפון:

פרטי כתבי בי-הדין:

עמ'

8

התייחסות מטעם המשיבה 8 ל"הודעה מעדכנת מטעם העותרות"

מספר הדפים כולל דף זה: 9

אם יש בעיה כלשהי נא להתקשר לטל: 04-8546666 לפנות לעו"ד: יונתן פרידמן

תאריך: 23.1.2017 שעה: 13:00 חתימה:

אימות ההמצאה: